

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА X • БРОЈ 184. • 25. ЈАНУАР 1981.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

ЗАЈЕДНИЧКА СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ССРН И ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА ОПШТИНЕ

„МАЛЕ СТВАРИ“ А ТАКО КРУПНЕ ДА СВАКА ЗАХТИЈЕВА ПОСЕБАН ТРЕТМАН

Мада са закашњењем и, уз једно одлагање због недостатка кворума, 13. јануара је одржана заједничка сједница Општинске конференције Социјалистичког савеза и Скупштине Туристичког савеза општине на тему „Туристичка сезона 1980. на будванској ривијери“, чиме су и званично почеле припреме за наступајућу туристичку сезону. Иако се ми овом приликом нијесу одазвали многи туристичко-угоститељски посемници, чије је присуство било пожељно, потребно и обавезно, састанак је био успјешан и користан, ако ни због чега другог, оно бар да се још једном, и ко зна по који пут, истакну пропусти и слабости из прошле и прошлих година, које се тако упорно понављају, за које су сви, или боље рећи нико није одговоран. Ради се о оним, такозваним „малим стварима“ за чије рјешавање треба више добре воље него финансијских средстава. Те „мале ствари“ у туристичком региону као што је наш тако су крупне да свака понаособ захтијева посебан третман.

Поред материјала који указује на оно што није вала у прошлогодишњој сезони, Туристички савез општине је донио и програм мјера и задатака на припремама за сезону 1981. године. Програмом нијесу именовани задаци, носиоци њиховог извршења и рокови, већ је то остављено учесницима туристичке понуде да они ураде својим програмима који ће бити презентирани једном тијелу које се намјерава формирати на нивоу општине са задатком да усклађује и контролише акције на плану припрема овогодишње сезоне.

Препоручено је да се у програмима посебна пажња посвети угоститељству, трговини, водоводу и канализацији, градској чистоћи, плажама, зеленим површинама и парковима, саобраћају и паркинг просторима, културно-забавном и спортском животу, туристичкој пропаганди и информативној служби, као и инспекцијским службама и контроли издавања лежача у домаћој радиности.

Учесници заједничке сједнице

БУЉАРИЦА — „ДИВЉИ ЗАПАД“ НАШЕ ОПШТИНЕ

Ријечи Рада Грегорића, председника Општинске конференције ССРН, и излагање Богољуба Рађеновића, секретара Туристичког савеза општине, били су увод у вишечасовну дискусију туристичких радника.

пристижу недовољно образовани и стручни кадрови.

Јово Милутиновић, туристички радник из Петровца је истакао да је Буљарица у сезони „дивљи запад“ наше општине. — Плажом и насељем дивљају силедије и ха-

„СВЕТИ СТЕФАН“ НИЈЕ САМО СВЕТОСТЕФАНСКИ

Душан Лијешевећ је рекао да је жалосно што на овом скупу, који би требало да закупи пажњу сва-

ког грађанина наше општине, присуствује тако мали број људи. Говорио је о теškoћама с којима ће се носити туристичко-угоститељска привреда у наредној сезони с обзиром на поскупљења трошкова пословања, док цијене услуга морају остати у оквирима међународног туристичког тржишта. Конкурентске земље излазе из такве ситуације траже кроз разноразна рјешења, док се код нас на том плану готово ништа не предузима.

Осврћући се на пословање своје радне организације — ООУР „Хотели Свети Стефан“, Душан Лијешевећ је изнио и неке проблеме с којима се овај колектив већ годинама носи. То је, у првом реду, канализација чије рјешење не може трпјети даље одлагање. И питање ПТТ саобраћаја је старо колико и град-хотел. „Маестрал“ је био у вријеме новогодишњих празника 15 дана без телеграфско-телефонске везе са свијетом, што је допринијело да је објекат ових дана био полупразан. Ништа боља ситуација није ни с напајањем електричном енергијом. Довољно је да дуне мало јача бура, сине муња и загرمи хотели остају без струје.

— „Свети Стефан“ није само светостефански ни будвански. То је југословенски објекат и не смије се препустити себи ни Мјесној заједници, јер ми нијесмо у стању одржавати овај објекат на нивоу угледа, који је стекао у земљи и свијету, без помоћи са стране.

Заштита светостефанских плажа од туристичко-излетника постало је врло актуелно

(Наставак на 2. страни)

УРУЧЕНА ОДЛИКОВАЊА

Данас 16. јануара 1981. године је на пригодној свечаности председник Општинске скупштине Предраг Ђулафић уручио одликовања седморици заслужних грађана које је одликовало Председништво Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Орден рада са златним вијенцем за нарочите заслуге и постигнуте успјехе у раду од значаја за напредак земље добили су Милорад Мировић, генерални директор „Монтенегротуриста“, и Настас Поповић, туристички радник из Светог Стефана. Орден заслуга за народ са сребрним вијенцем добио је Бранимир Симић, радник ОУП Будва, а Орден рада са сребрним вијенцем Боса Абрамовић, радница „Центропрома“. Медаљом рада одликовани су Олга Станишић и Сретен Грујић, такође радници „Центропрома“ из Будве, а Орденом за храброст испуњену у спасавању људских живота и материјалних добара, као и за пожртвован и самопријегоран рад приликом отклањања последица земљотреса Лазар В. Борета, радник органа управе СО Будва.

У име награђених на одликовањима се захвалио Милорад Мировић.

КУРЗИВОМ

ЗИМСКИ РАСПУСТ НАЈМЛАЂИХ

Прије десетак дана школска звона огласила су крај првог полугођа, чиме је и званично почео зимски ђачки распуст. Као и увијек, дјечјој радости није било краја: три недјеље ван школских клупа, без школских обавеза!

Међутим, како и колико ће се ове зиме наша дјеца заиста одморити питање је које годинама, макар за себе, постављају ђачки родитељи, а на које су, најблаже речено, „глави“ сви дјечји друштвени органи и организације. Да подсјетимо: у неким другим срединама ђачки школски распуст, поред родитељске, брига је школе и самоуправне интересне заједнице за дјечју заштиту. Баш зато што су „затајили“ ови фактори, зимски распуст ће наша дјеца провести онако како су га некада проводили њихови очеви и мај-

ке: сналазиће се како ко зна и умје, односно онај ко буде имао блиске рођаке или ће код њих, а остали ће чамити код својих кућа. Зато се с правом поставља питање: кад ће већ једном бити попуњено родитељима организовано зимовање за њихову дјецу?

Нормално, нико не заговара то да нам се дјеца бесплатно или за неку багателу цијену одмарају, пошто је нешто тако немогуће. Али, кад школа или Самоуправна интересна заједница за дјечју заштиту организују боравак дјеце у неком зимском центру, то је у сваком случају знатно јефтиније, него кад то сами родитељи чине. Да и не говоримо колико је колективни боравак за дјецу интересантнији и васпитнији, а за родитеље сигурнији, с обзиром да би им се о дјеци бринули васпитачи.

Свакодневно слушамо и гледамо на телевизији како се дјеца припремају да колективно проведу распуст у познатим зимским центрима у којима, поред реквизита за смучање, постоје и „мале“ школе за скијање. Штета је заиста што се није обезбиједило повољан аранжман да се и наша дјеца нађу, рецимо, на Жабљаци, у Колашину, на Златибору или у другим сличним мјестима. Вјерујемо да би многи родитељи могли толико да им дјеца проведу десетак дана у правом зимском амбијенту. Овако, кад они најодговорнији не предузимају ништа у том погледу, дјеца ће нам само на телевизији гледати своје вршњаци из других мјеста како безбрижно уживају у прекрасним зимским предјелима и истовремено дубоко уздисати ту-жну што нису тамо.

ЗАЈЕДНИЧКА СЈЕДНИЦА ОК ССРН И ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА

Организације за домаћу радиност — као скелеције

(Наставак са 1. стране)

но питање. Ако смо се опре-
дијелили за туризам високе
категорије, онда се морамо
изборити да на овом простору
обезбидимо мир и ред
гостима.

Што се тиче приватног у-
гоститељства Лијешевић је
нагласио да није у реду да
се, такође, на сваком кора-
ку дозвољава постављање
контејнера и отварање при-
ватних угоститељских рад-
њи уз плаћање симболичног
пореза. Не траже се никак-
ве репресивне мјере нити
примјењивање пореских мак-
симума, већ укидање приви-
легија и изједначавање при-
ватног угоститељства са дру-
штвеним сектором.

Драго Мијовић, предсјед-
ник Савјета Мјесне заједни-
це Петровац с доста горчине
је дискутовао о проблемима
овог нашег познатог лјетова-
лишта. — Петровац — град
зеленила и цвијећа, како су

га туристи својевремено с ра-
злогом прогласили, изгледа
да ће и наредну сезону до-
чекати разрованих улица и
паркова и гомилама отпад-
ног материјала — рекао је
Мијовић. — Не поштују се
општинске одлуке о забрани
држања стоке, тако да се у
самом центру срета рогата
стока (краве и козе) и гаје
кокошке и свиње. Имамо тр-
говину која је на нивоу нај-
забаченијег краја у Републи-
ци. „Јадран“ неће да се за-
интересује за Петровац, а
„Избор“ из Бара и „13. јул“
из Титограда снабдијевају
нас на најпримитивнији на-
чин.

У приватном издавању
кревета влада право безако-
ње. Као да у нас нема по-
реских органа. У прошлости
зони од 3000 кревета у дома-
ћој радиности само је било
пријављено 1300. Организаци-
је за домаћу радиност поста-
вљају се према власницима
као скелеције: убирају таксу

Три питања и три одговора

Шта се постигло на плану
снабдијевања у Будви? Ка-
кав је статус „Јадрана“ у ок-
виру „Монтенегротуриста“ и
докле се дошло у осавре-
мењавању рада организаци-
је за домаћу радиност? Ова
питања поставио је на зајед-
ничкој сједници ОК ССРН и
Туристичког савеза општине
Далибор Антониол, предсје-
дник Мјесне конференције
ССРН Будва I.

— У одговору на прво пи-
тање мора се рећи да је „Ја-
дран“ испунио очекивања. О
результатима говоре многи по-
казатељи и чињенице: добар
промет и доходак, признања
у средствима јавног информ-
масања, као и Платета Тури-
стичког савеза Црне Горе, ко-
ја се додјељује најбољој ор-
ганизацији из ове гране у
Републици.

Међутим, што се тиче по-
кривености подручја тргови-
нском мрежом, радни људи
овог колектива нису задово-
љни. Улажу се напори да се
прошири број самопослуга.
Она у Боротима је већ при-
завршетку. У току је опре-
мање самопослуге у Пржну.
Нажалост, овај колектив још
није у могућности да покри-
је подручје Петровца и Бу-
љарице. Иначе, „Јадран“ је
стекао повјерење потрошача
Боке, Бара и Цетиња, који
су се овдје снабдијевали нај-
дефицитарнијим артиклима
и усред лjeta.

И поред тако успјешног
пословања, ООУР „Јадран“
никако да добије своје пра-
во мјесто у оквиру ХТП „Мо-
нтенегротурист“. Наиме, ни
једна угоститељска организа-
ција с подручја будванске
ривијере не смије се снабди-
јевати преко „Јадрана“, иа-

ко је он у могућности да оба-
вља ове послове и под пово-
љнијим условима од „Монте-
негрокомерца“. Камен споти-
цања за ово је стари самоу-
правни споразум по коме је-
дини снабдјелач хотелских
објеката на Будванској ри-
вијери не може бити „Монте-
негрокомерца“ из Бара. Он
може, чак и да преко својих
представника купи робу у
малопродаји „Јадрана“ и о-
днесе је у хотел, с тим што
ће на малопродајну цијену
зарачунати проценат! Све је
ово апсурдно, али истинито,
па би била потребна хитна
друштвена интервенција.

Од бивших туристичких
друштава формиране су ос-
новне организације за дома-
ћу радиност које су се углав-
ном оријентисале на пружа-
ње камп-услуга. Будва је по-
слије земљотреса остала без
хотелских капацитета и, по-
ред кампова, једини смјештај
је домаћа радиност. Међу-
тим, срећни су они гости ко-
ји добију могућност за исхра-
ну у неком од ресторана на
овом подручју.

Радници у турист-бирои-
ма немају евиденције слобод-
них мјеста, па се гости мал-
третирају од куће до куће,
тражећи сами смјештај. Ис-
пред турист-бироа стоје гру-
пе станодаваца „шацујући“
госте да би се одлучили да
ли ће им своју собу огласити
слободном или не. Овакве по-
јаве понављају се из године
у годину што оставља веома
ружну слику о брзи о гости-
ма. Зато се питамо: до ка-
да ћемо овакве појаве толе-
рисати на штету угледа на-
шег туризма и Будве као по-
знатог лјетовалишта у нашој
земљи и шире.

В. С.

„СИТНИЦЕ“

Урош К. Зеновић, наш
познати туристички акти-
виста говорио је о неким
„ситним стварима“ које ко-
че наш туристички раз-
вој:

— Никад не успијевамо
да на оваквим скуповима
приведемо другове из за-
једничких служби „Монте-
негротуриста“. Као да не-
ће да се суоче са слабости-
ма, избегавају разговор
очи у очи.

— „Монтенегроекспрес“
се снабдио модерним ауто
бусима и радио уређајима
на копну, а на мору тури-
сте вози једном трабаку
лом која датира од прије
педесет година.

— Послије потреса би-
ли смо заокупљени мани-
јом рушења. Стално је би-
ло присутно — срушити,
срушити, срушити. И сру-
шили смо. Сада нам град-
ња спорије иде — никако
да затворимо конструкци-
ју финансирања.

— Од Туристичког дру-
штва „Могрен“ — најста-
рије туристичке организа-
ције у нашој комуни, оста-
ла је само једна каса, из-
врнута испред старе по-
ште. Вјерујем да је у њој
остало високо одликова-
ње које је Друштво доби-
ло приликом прославе ју-
билеја 50-годишњице ос-
нивања.

а за то ништа не нуде. Јед-
ноставно отуђују наш рад. У-
кинута су туристичка друшт-
ва која су добро радила и
преко којих су грађани има-
ли могућност самоуправља-
ња у овој области привред-
не дјелатности. Њихово уки-
дање не могу надомјестити
организације за домаћу ради-
ност.

И у приватној градњи вла-
да дивљање: подижу се „див-
ље“ зграде и издају туристи-
ма без пријављивања и одо-
брења. Органи општинске у,
праве изгибоше издајући до-
зvole за приватне кафане, а
највећи број тих дозвола је
незаконит, јер је антидати-
ран. Питамо се: ко то и за-
што ради?

Многе ствари преламају
се на нивоу општине и пре-
носе на мјесне заједнице, а
ми, доље, немамо могућности
да саградимо ни најобичнији
пољски клозет. То гостију
што долази у Петровац дола-
зи ради његовог туристич-
ког гласа који је некада сте-
као а не ради нашег госто-
примства.

У дискусији су учествова-
ли и Владо Кажанегра, Лазо
Шољага, Станко Гиговић, Не-
дјељко Дапчевић, Крсто Љу-
бановић и Милан Кљајић.

В. Станишић

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

Митар Ристов Куљача

Митар Куљача

РОЂЕН 1919. ГОДИНЕ, Ми-
тар Ристов Куљача је сти-
цајем околности већ као че-
тринаестогодишњак постао нај-
старија мушка глава у ку-
ћи. Јер, да би се, како-тако,
везивао крај са крајем и из-
вела породица на пут, његов
отац је, као и многи Паштро-
вићи, био принуђен да иде
на рад у Сједињене Амери-
чке Државе. Први пут се из
„обежане земље“ вратио у
„стварни крај“ да би у првом
свјетском рату учествовао
као добровољац. Посљедњи
пут пошао је трбухом за кру-
хом 1933. године да се више
не врати. Умјесто њега, сти-
гла је 1936. године вијест да
је изгорио, као буктиња, у
америчком руднику.

Митар је, пошто је остао
без оца, у седамнаестој го-
дини живота, примио на
своја леђа не мали терет до-
маћина куће. Већ тада он је
почео да се интересује за
напредни раднички покрет
дружи се с прогресивно ори-
јентисаном омладином, чита
напредну штампу, припови-
јетке и романе о животу и
борби радничке класе. Акти-
ван је у Селачком братству,
Селачкој самопомоћи и ак-
тиву Савеза комунистичке
омладине Југославије. Испу-
сује паролу о првом мају и
годишњицама октобарске ре-
волуције. У мају 1938. годи-
не учествује у демонстраци-
јама. Разобличава настојања
и мјере режима да фашизи-
ра омладину.

Крајем 1940. године, у
предвечерје другог свјетског
рата, Митар одлази на одслу-
жење војног рока, у Шибени-
к. Тамо га затиче капиту-
лација бавше југословенске
војске. Савлађујући много-
бројне напоре, пробија се
путевима и бспућима, из-
бјегава сусрете с окупатором

и усташама да би тек у ма-
ју 1941, двадесетак дана пос-
лије капитулације, стигао у
Куљаче, гдје се као скојевац
укључује у одред који је не-
посредно пред устанак фор-
миран за оружану борбу про-
тив непријатеља.

Митар у тринаестојул-
ском устанку учествује од
првог дана. У познатој бици
на Брајићима, 18. јула, пока-
зује се као одважан борац.
Такав ће — храбар и непо-
колебљив остати до краја
живота у свим борбама про-
тив окупатора и домаћих из-
дајника, чврст, одлучан и
прибран у најтежим ситуа-
цијама.

Ухапшен послјеје устан-
ка, затворен је у Брајићима
и на Цетињу, гдје је мучен
и злостављан до половине
новембра 1941, када му по-
лази за руком да се ослобо-
ди тамнице.

Борио се затим у саставу
Приморског батаљона „Сте-
ван Штиљановић“, Ловћен-
ском одреду и с првим до-
бровољцима ступио у славну
Четврту пролетерску црно-
горску бригаду. Истицао се
јунаштвом и самопријегором
у биткама на Бугојну, Лив-
ну, Купресу, Вилића Гувну,
Неретви... све до 1. јуна
1943. године. А у освит тога
дана — како је забиљежио
Андрија Копривица — кре-
нуше Четврта пролетерска
црногорска бригада и Друга
пролетерска дивизија из Ба-
рног Дола према Мратињу и
Сутјесци. Штуке су у чест-
ним налетима стваришно бо-
мбардовале и митраљирале.
„У том паклу“ — наставља
Копривица — „рафал митра-
љеза пресецао је ноге из-
над кољена Митру Куљачи,
првоборцу из Паштровића.
По престанку бомбардовања
ставили су га на носила да би
га пренијели у болницу.

Другови, узалуд хете ме
носити. Моје су ране смрто-
носне. Зато приђите да се по-
љубимо и опростимо — рече
Митар.

Пошто се пољубио с при-
сним саборцима, примијети-
вши да се није опростио с
партијским руководиоцем
Интендантуре, Душаном Ло-
мпаром, обрати се присут-
нима:

— Молим вас, другови,
пронађите Душана да се и
с њим опростим, јер га во-
лим као рођеног брата.

А када овај приђе, замо-
ли га:

— Душане, брате, сагни
се и ти да се пољубимо и
загрлимо последњи пут...

Тако је, у својој двадесе-
тчетвртој години, умро Ми-
тар Ристов Куљача.

ИСТИЧЕМО

Брига о најмлађима

Већ је постало традиција да жене наше општине
посвећују изузетну бригу најмлађима. Бројне су акције
око организовања излета, одапињања дјецe на одмор
у планинска одмаралишта, организација културно-забав-
них приредби. Посебну акцију жене су покренуле за
прикупљање средстава за набавку опреме за дјечје вр-
тиће у Будви, Петровцу и Светом Стефану. Само уочи
Нове године прикупљено је преко седам милиона ста-
рих динара. Купљени су ТВ пријемници од прилога
жена за све дјечје вртиће на подручју општине. За Дје-
чји вртић у Светом Стефану купљен је и кино-пројек-
тор са стерео-уређајима. У Будви велику помоћ жена-
ма пружају омладинке које се радо прихватају свих
задача.

Ове године ће и Дан жена — Осми март бити про-
славлен у радној атмосфери са циљем побољшања
животних услова најмлађих. Жене ће своју активност
усмјерити на отварање бачких кухиња при основним
школама.

Приморске
новине

Лист ССРН општине Будва Уређује: Редакцијски
колегијум, Главни и одговорни уредник Милован
Пајковић. Издавач: Општинска конференција ССРН
— Будва адреса редакције: „Приморске новине“ —
Будва телефон: 41-346 — Број жиро-рачуна
20710-678-287 код СДК Будва — Штамп: Издавач-
ко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње — Пре-
тплата: годишња 48 динара, за иностранство двостру-
ко — Рукописи се не враћају.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

ОПШТА И ЗАЈЕДНИЧКА ПОТРОШЊА

Делегати су разматрали информацију о остваривању и распојели средстава за општу и заједничку потрошњу за период јануар — септембар 1980. године билтен о елементима и индикаторима кретања привреде по периодичним обрачунима. Ове материјале припремила је Служба друштвеног књиговодства.

У периоду јануар — септембар остварена је бруто плата прихода у износу од 260.934.000,00 динара — 53% више него у истом периоду 1979. године. Издвојено је за заједничке потребе 131.790.000,00 динара у бруто износу, што је за 48% више него у истом периоду претходне године. Чист лични доход по раднику — мјесечни просјек — износио је 6.889,00 динара. Укупан приход износио је 937.324.000, утрошена средства 616.687.000

доходак 320.647.000, а губитак из текућег пословања 21.192.000 динара.

ДЕВЕДЕСЕТ МИЛИОНА ЗА ТУРИЗАМ

На двадесетдругој сједници свих вијећа Скупштине општине, послје шире расправе у делегатској бази, делегати су се коначно изјаснили и о више амандмана на предлог одлуке и, након претреса, одлучили да се од нераспоређене штете друштвено-политичке заједнице 90.000.000 динара усмјере за туризам. Од тога за изградњу хотела „Авала“ 70.000.000, а за изградњу ресторана и хотела „Могрен“ 20.000.000 динара.

Послије ове распојеле делегати су одлучили да се остатак нераспоређених средстава (49.967.000 динара) распојели посебном одлуком Скупштине општине.

руженог рада и то: Адему Ивачковићу, Синиши Живковићу, Ратку Радојевићу, Николи Варовићу, Сулејману Ивачковићу, Илији Маротићу, Ђуру Вучићевићу, Николи Вучићевићу, Бору Ковачевићу, Милу Михаљевићу, Спасу Андрићу, Љубомиру Ковачевићу, Славку Филиповићу, Драгици Лаловић, Вранку Мухану, Милени Кнежевић, Цвијети Пантелић, Јелени Ђаковић, Милени Вујовић, Иву Зеновићу, Милану Башићу, Анђи Ивановић, Добрици Симоновићу, Милу Раду Мидоровићу, Радомиру Станисављевић, Босиљки Рачевић, Жарку Калезићу, Слободану Радуловићу, Снежани Војиновић, Зорки Вујовић, Владимиру Радовићу, Милошу Колаковићу, Жарку Абрамовићу и Марку Поповићу.

ТАРИФА ОПШТИНСКОГ ПОРЕЗА НА ПРОМЕТ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА

Скупштина општине донела је Одлуку о посебном општинском порезу на промет производа и услуга, која ће се примјењивати од 1. јануара 1981. године. Усвојен је амандман делегација Мјесне заједнице Будва I и ОО-УР „Јадран“ по коме се општински порез на промет по Тар. број 3. смањује са 12% на 8%.

Делегати нијесу усвојили амандман Делегације Јадранског сајма који је подијет на Тар. број 1, 10, и 13, као ни предлог Делегације „Зета филм“ за ослобођење од плаћања пореза на биоскопске улазнице и друге приредбе.

П. Г.

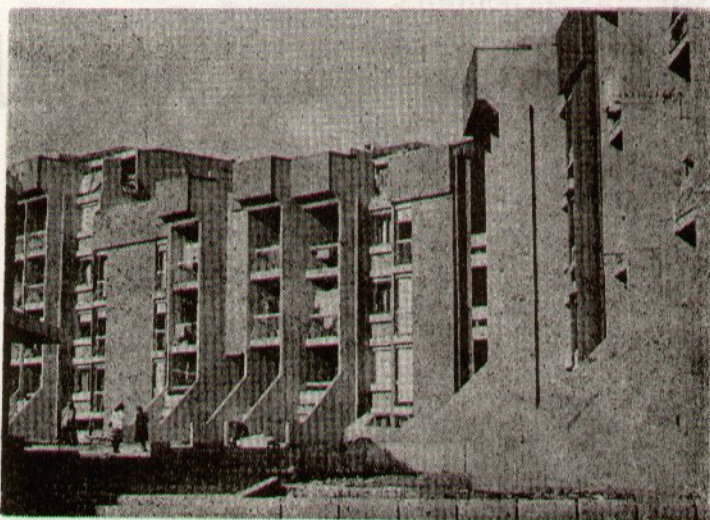
ДОГОВОР БАНКАРА

У сриједу, 21. јануара, одржана је заједничка сједница Извршног и Кредитног одбора Будванске основне банке. Поред информације о реализацији инвестиције на подручју Црне Горе у периоду 1976 — 1980. и неким акутним проблемима, на сједници је разматран и предлог Самоуправног споразума о основама средњорочног плана Будванске основне банке за период 1980—1981. године. На дневном реду сједнице било је и више предлога одлука: о одобрењу инвестиционог кредита Самоуправне интересне заједнице за основно образовање и васпитање, одобрењу инвестиционог кредита за КУД „Кањон“, давању гаранције ООУР „Хотели Словенска плажа“ одобрењу инвестиционог кредита за стамбену изградњу ООУР „Хотели Свети Стефан“.

В. С.

ИЗМЈЕНА РЈЕШЕЊА О УСТУПАЊУ ШЕСТ ПЛАЦЕВА

Вијеће удруженог рада и Вијеће мјесних заједница, на предлог Општинског синди-

Додијељено 58 станова

Након више мјесеци диле и консултација судбина 58 станова, изграђених на локацији Будва — Поље — Запад, је изјасна. Скупштина Самоуправне интересне заједнице становања састала се и подијелила станове. За потребе радника у удруженом раду ове комуне одвојено је 45 станова, док су преостали уступљени приватним лицима, према редоследу њихових уплата.

И о осталим приватним лицима, која у овој згради нијесу могла добити станове, итекако водимо рачуна, рекли су нам у СИЗ становања Будве. — Извршили смо неопходне припреме за почетак градње нове стамбене зграде која ће се налазити у близини садашње и у којој ће њих седамдесетак добити станове. Настојаћемо да у њој цијена по квадратном метру буде као и у овој згради сада — око 18.000,00 динара.

Иначе, до одуговлачења подјеле 58 станова дошло је због тога што је СИЗ становања била закључила 132 уговора с радним организацијама и приватницима, а станова је било много мање. До тога је дошло зато што се рачунало да ће уговор с Грађевинским предузећем „Црна Гора“ из Никшића бити до краја реализован. Према њему требало је да се у овом стамбеном насељу изгради укупно 250 станова. Но, земљотрес је у међувремену измијенио планове: изостала је друга фаза градње у овом насељу, јер је локација на којој је требало радити уступљена за станове солидарности. Ипак, све је завршено на задовољство радника у удруженом раду ове комуне и приватника који су добили, односно који ће добити викенд-станове за годину дана.

Г.

Два аршина

Станови су у нашој комуни већ поодавно главна тема на разним званичним скуповима и у комшијским разговорима. То је и разумљиво: након земљотреса велики број породица у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу, укључујући и околна села, остао је без крова. За нешто више од двадесет мјесеци изграђени су многи нови станови, а самнирано је на стотине оштећених.

Најчешће се говори о цијени нових станова. У насељу Дубовица и на локацији Будва — Поље — Запад, гдје је изграђено преко 300 станова солидарности, цијена по квадратном метру заиста је висока. Кажу 25.000,00, па и 30.000 динара! А не ради се ни о каквом посебном квалитету и комфору — стижу, чак, примједбе да влаже! — већ о становима каквих је пуно широм земље. Градила их је удружена грађевинска оператива СР Србије.

Прије почетка радова

обећавана су златна брда и долине. Говорило се да ће се радити по најнижој могућој цијени, јер је у питању подручје коме треба помоћи. Но, догодило се обрнуто: брз и добрим дијелом некавалитетан посао сада се „масно“ наплаћује. Наравно, из фондова солидарности — из ценова свих наших радних људи и грађана који су увијек показивали високу свјест када су у питању непогоде било које врсте.

На другој страни грађевинари „Црне Горе“ из Никшића изградили су 58 станова, непосредно уз зграде солидарности. По комфор, изгледу и свему осталом не заостају за другим стамбеним зградама на овом подручју. Разлика је једино у цијени. Никшићки грађевинари су на крају радова обрачунали да је цијена по квадратном метру, рачунајући и комуналије, 15.500 динара.

Очигледно, у питању су два аршина.

С. Греговић

Одлука о порезима грађана

Скупштина општине донела је одлуку о порезима грађана, која се примјењује од 1. јануара 1981. године.

СМАЊЕН ПОРЕЗ НА ПРОМЕТ НЕПОКРЕТНОСТИ

На сједницама Вијећа удруженог рада и Вијећа мјесних заједница донијета је одлука о порезу на промет непокретности и права, која ће се примјењивати од 1. јануара 1981. године. Овом одлуком је усклађена пореска политика из ове области с друштвеним договором. Скупштина измјена, у односу на досадашњу одлуку, је у отклањању проблема који су се појавили у примјени врло високих пореских стопа.

Сада се уводе општински порези које плаћају грађани и то: из личног дохотка радника, из личног дохотка од по-

љопривредне дјелатности, из личног дохотка од самосталног обављања дјелатности, из личног дохотка од ауторских права, патената и техничких унапређења, на приход од имовине, на имовину, на наслеђе и поклоне, на добитке од игара на срећу и на укупан приход грађана.

Ова одлука усклађена је с новим Законом о порезима грађана и друштвеним договором о усклађивању пореске политике и висине комуналних и административних такса у СР Црној Гори.

Скупштина је подржала иницијативу делегација ради стварања правне могућности за прогресивно опорезивање прихода од издавања у закуп или подзакуп намјештених соба или кревета. Закључено је да се преко надлежних органа у Републици покрене иницијатива за измјену прописа, који то сада онемогућавају.

Делегати нијесу усвојили амандман Делегације Мјесне заједнице Будва I о ослобађању од плаћања пореза на наслеђе законских наследника у Старом граду.

Заштита права бораца и инвалида

Информацију о заштити права бораца, војних инвалида и цивилних инвалида рада, коју је припремило Општинско одјељење за општу управу и друштвене службе, разматрала је и усвојила Скупштина општине, с препоруком да се нормативно регулише питање побољшања здравствених услуга корисницима борацке заштите. Скупштина је обавезала Удружење пензионера и инвалида да се ангажује око набавке зимнице и огријева и то под што повољнијим условима за кориснике инвалидске и борацке заштите, који имају нижа мјесечна примања. Наложено је надлежној општинској служби

да, у заједници с Општинском комисијом за материјал на питања бораца НОР и Општинским одбором СУВНОР, прати стање борацке заштите и њеног даљег побољшања и унапређења.

ДОДИЈЕЉЕНА 34 ПЛАЦА

Делегати Вијећа удруженог рада и Вијећа мјесних заједница донијели су рјешење о уступању на трајно коришћење, уз накнаду, грађевинског неизграђеног земљишта у сврху изградње породичних стамбених зграда радницима организација уд-

Кордићу. Овим промјенама врши се усаглашавање одлука организација удруженог рада и Одлуке Општинског синдикалног вијећа о уступању грађевинских плацева ради изградње породичних стамбених зграда.

ИЗ МЈЕСНИХ ЗАЈЕДНИЦА

НЕВОЉЕ СТАНАРА НАСЕЉА ПОД ДУБОВИЦОМ

ИЗГЛЕДАЛО ИМ ЈЕ КАО НАСЕЉЕ из бајке. Зар им се због тога треба чудити? Чекали су га дуго, сањали о њему — онако промрзли, влажни, смјештени по приколицама („стамбеним фрижидерима“, како их у овим хладним данима и ноћима називају). Када су добили кључеве, нико од њих није био срећнији: поново чврсти кров над главом и топли кутак домаћег огњишта. И усељавали су се „на врат на нос“, да им што радост изненада не помути. Оно мало „сиротиње“, што је катастрофална ситуација поштедјела, и још много чега новог, али и скупога, унијели су по новим домовима: да се поново осјете као прави домаћини и не застиде пред гостима.

Њихово усељење пратило је суво вријеме, и тако им продужило радост. Маштали су о уређењу овог изузетног насеља, јер су о њему прича не и писане славопјеске. Међутим, када су почеле оне широке, кишне „завјесе“, праве будванске, али неуобичајено хладне и честе, брзо су се охладиле. Прво су разговарали сами са собом, затим с комшијама, да би се, на крају обратили надлежним органима Мјесне заједнице Будва I, јер појединачни протести, упућени неким одговорним институцијама и појединачним, нису уродили плодом.

И, ето, састали су се станари овог насеља на дан 6. јануара у организацији Савјета Мјесне заједнице Будва I. Испунили су малу салу Скупштине општине до последњег мјеста, и жучно разговарали, приговарали, криковали и закључивали.

О свему што је тамо изношено вођен је записник, чији су изводи благовремено достављени „прозваним“, и позваним институцијама. Ово тим прије што се један број позваних одговорних представника није одазвао позиву за скуп станара, а имао је „дебелих“ разлога да тамо присуствује. Нећемо улазити у отворене дијалоге, држећи лекције појединим организацијама и њиховим руководиоцима, јер нам је само жеља да се станарске невоље хитно и квалитетно превазиђу и новоусељени станари постану задовољни својим статусом носилаца станарског права. Тек када они постану задовољни, можемо бити и ми сви, а до тада ћемо се осјећати кривим — истина, неко више, а неко мање.

Покушаћемо да у слободној интерпретацији пренесемо читаоцима неке дискусције:

Пројекти су, можда, и били добри, али оно што је на основу њих изведено најмање личи на идеално насеље. Ста нови влаже са свих страна, тако да је здравље угрожено, а намјештај оштећен. Поправке до сада извршене више личе на „дјечје изгарије“. Неко треба да утврди колика је кривица извођача, а колика надзорног органа. Извођач се није „претргао“ да ствари приведе крају, па би требало ангажовати другог извођача да постојеће стање санира. Док се насеље не оспособи за нормално становање не треба извођачу платити више ни динара.

Замјерено је и досадашњем раду Комисије за технички пријем, јер су многи недостаци у насељу остали неуочени, а није показано ни довољно енергије да се извођач натјера да започете радове обави у складу с уобичајеним грађевинским стандардима. Није, чак, узето ни стање струјомјера и водомјера по становима, па то ствара „злу крв“ између станара и надлежних институција. Мора се поћи од чињенице да су станари у становима, а да употребне дозволе још нема, али то не значи да било ко може на рачун станара шићарити неоправдану добит.

И поред тога што живе у изузетно лошим стамбеним условима, станари су свјесни обавезе да морају плаћати станарину, али истичу, чини се оправдано да им је аконтација станарине превисоко одређена. Објашњења дата на састанку нису била прецизна, па нису ни прихваћена. Истакли су да у сусједним приморским општинама станарина по квадратном метру не прелази 10,00 док у Будви износи 15,00 динара, иако се ради о становима изграђених од истих средстава и у исте сврхе, чак у Будви можда и јефтиније. Замјерили су што су упоредне показатеље морали сами да прибављају, умјесто да им се све презентира у једној демократској расправи.

Послије усељења станара, како то они сматрају, престаје су и одређене друштвене бриге. Прилазни пут је оштећен, пропао и неосвијетљен,

па газе с колима и пјешнице „блато до кољена“. Електрични каблови су непрописни и оштећени, и због тога снабдијевање електричном енергијом слабо и са честим прекидима. Немају ни продавнице у којој би се снабдијевали најнеопходнијим артикулима. Због тога је обећање преосталих „Јадрана“ да ће се на том плану нешто хитно предузети унијело не мало оптимизма. Смеће се не односи редовно, па постоји опасност од епидемије. Нема плана уређења насеља, а сами би много постигли. Спреми су на акције, па, ако треба, и на самодопринос.

Због свега овога су и одлучили да се под хитно самоорганизују, ту на лицу мјеста, да изабере органе који ће их представљати и на најбољи начин штити њихове интересе. И тако су изабрали у правој демократској атмосфери своје прве кућне савјете — један за прво, а други за друго насеље — од по седам чланова, који су се одмах и конституисали.

И станари и њихови представници крећу с пуно оптимизма у отклањању стамбених „невоља“, а наша је жеља да са овим списком податакамо одређене органе и институције, те одговорне у њима, да их добро разумију и ефикасно подрже у настојањима.

Д. Ј.

Пожртвовано и одговорно

Колектив Службе друштвеног књиговодства већ годинама обавља успјешно сложене и одговорне задатке, чувајући цијелокупна новчана средства свих њихових корисника са овог подручја.

Успјешно се бори против незаконитог располагања и коришћења друштвених средстава, девијација и свих видова привредног криминала, благовремено информирајући друштвено-политичку заједницу о привредним кретањима, укључујући инвестициону, општу, личну и заједничку потрошњу.

Служба се, због великог броја прописа и његових врло честих измјена и допуна, морала оспособљавати и кадровски јачати да у сваком тренутку може интервенисати било по којем питању из области финансија и услова коришћења и располагања друштвеним средствима. Активно се укључивала у борбу за поштовање законитости и представља битан дио заштитног механизма у нашем друштвеном систему.

У примјени прописа већ годинама се врло успјешно супротставља свим кршењима закона у располагању средствима. Свестрано сарађује са свим органима и институцијама који чине заштитни механизам друштва — органима судства, тужилаштва, унутрашњих послова, инспекцијским органима, а посебно са службама интерне и самоуправне радничке контроле корисника друштвених средстава.

У најтежој ситуацији — одмах послје земљотреса — Служба је већ 16. априла функционисала — под шатором је наставила извршавање задатака и функција. Послије двадесет дана веома напорног рада, када је требало даноноћно стражарити и радити без икаквог обезбјеђења, колектив је пожртвовано радио, издржавајући изузетне напоре, па је шатор уступно школи у Петровцу да би наставила с радом, а наставно у оштећеном објекту, што је јединствен примјер на нашем подручју.

За пожртвовање, присебност и одговоран однос у извршавању послова и задатака у најтежим и најсложенијим условима послје земљотреса, генерални директор Службе друштвеног књиговодства Југославије дао је писмено признање радницима који су несребичним залагањем омогућили да се што брже организује активност организација удруженог рада и других корисника друштвених средстава на овом подручју.

Из ООУР „Могрен“: СОПСТВЕНИМ СНАГАМА

ООУР „Могрен“ постиже запажене резултате, прије свега захваљујући пуном ангажовању скоро сваког радника овог вриједног колектива.

У току последње године и по дана, од како је наше подручје задесио катастрофални земљотрес, дошло је до пуног изражаја и јединство радних људи овог колектива — није се чекала помоћ са стране, већ су они личним радом и сопственим средствима успјели да санирају објекте који су били за санацију. Улагањем незнатних средстава изграђен је грил ресторан „Мандарина“ у коме је запослено двадесетак лица која су у земљотресу остала без објеката и средстава за рад. Кад се ове доде да је „Мандарина“ остварила реализацију у 1979. години 180, а прошле године 380 милиона динара, онда се могу сагледати резултати ангажовања радних људи ове основне организације удруженог рада.

Сопственим радом изграђени су двије рецепције у камповима „Јаз“ и „Вала“. Пројектен је и изграђен нови ресторански простор у аутокамповима „Авала“, „Вала“ и „Црвена главица“. Саниран је ресторански простор у кампу на Јазу, а у истом објекту изграђен нови санитарни чвор са 25 кабина. Постављена је нова савремена расвјета на Јазу, а асфалтирани су и два прилазна пута до Јаза и Црвене главице. Отворена су два нова турист-бироа, што је допринијело да гости лакше долазе до смјештаја у домаћој радиности, а што је дало и одређене финансијске приходе нашим суграђанима и заједници у цјелини. Не треба заборавити да је преко ове организације од могућих 8.000 кревета у домаћој радиности у протеклој сезони продато 3.200 у фиксном закупу на просјечни период коришћења од 75 дана, што представља знатан напредак у односу на раније године.

Завршени су сви пројекти за ресторан и гарни хотел „Могрен“ и очекује се почетак радова на овим објектима.

Свестраном активношћу радних људи на оспособљавању и модернизовању објеката, а тиме и у припреми за туристичку сезону, поједини објекти ове организације постигли су рекорде у броју ноћења. Остатак дохода за првих девет мјесеци износи од 1.082.011,00 динара, а планом је био предвиђен губитак од 3.800.000,00 динара.

Иако суочена с низом проблема, због њене специфичности, као и расцјепканоности на дужини од око 15 км, ова организација удруженог рада добила је више похвала од инспекцијских служби, друштвено-политичких организација и мјесних заједница наше општине.

Прошле године добијена је од стране Туристичког савеза Црне Горе ЗЛАТНА ПО ВЕЉА у акцији „Бирамо најбоље“.

Жичара од Побора до Маузолеја

Разматрајући концепт израде просторног плана националног парка Ловћен, стручњаци су недавно предложили два занимљива рјешења. Прво је израда жичаре која би водила од села Побора до

Маузолеја на врху Ловћена. Друго: предложено је да село Мајстори, на надморској висини од 1350 метара, које је веома близу Иванових корита, постане туристичко.

Г.

У ОДМАРАЛИШТУ „ПАРК“

ЧЕТВРТ МИЛИОНА ТУРИСТА ЗА 19 ГОДИНА

Одмаралиште „Парк“ у Будви, један од првих објеката на Словенској плажи, зачетник је радничког туризма. Својим радом допринио је општем развоју Будве. Од његовог оснивања до земљотреса, у току 19 година, кроз њега је прошло преко 250.000 домаћих и страних гостију. Оно је увијек било укључено у све акције које су се односиле на друштвено-економски развој општине и учествовало у рјешавању свих питања из њеног развоја. Посебно треба истаћи рјешавање стамбених и других проблема из живота и рада запослених.

Од 1976. године Одмаралиште се налази у саставу Интересне заједнице за организацију одмора радника из Београда, која у Будви и Бечићима има четири објекта са око 800 кревета, који су сви страдали у петнаестонапавном земљотресу. Треба истаћи да од свог настанка, па ни у тешкој 1979. години, одмаралиште није пошло из губитком, а 1980. године, између 26 сличних објеката у Заједници за организацију одмора радника заузело је једно од првих мјеста.

Одмаралиште запошљава 20 сталних, а у сезони још око 80 радника на одређено вријеме. Они су, углавном, с подручја Будве или из наше Републике. Радници на одређено вријеме (сезонски) имају сва права и по свему су изједначени са сталним. Ту мислимо на системе награђивања, признавања права на продужени рад, годишњи и недјељни одмор, смјештај и исхрану у току сезоне, а посебно на остваривање самоу правних права кроз непосредно радничко самоуправљање.

Одмаралиште је тешко оштећено у земљотресу тако да су радни људи остали без основних услова за рад, а више са 190 кревета стављене су на располагање општини за смјештај угроженог становништва, тако да ни данас неке нису исељене.

Одмах после земљотреса колектив је радио на спавању друштвених средстава. Без ичије помоћи успио је да санира и оспособи ресторани и кухињски дио одмаралишта — један од првих објеката које се одмах после земљотреса укључио у обнављање и оживљавање привредних активности. Већ у јуну 1979. ресторан са кухињом могао је да пружи услуге исхране за преко 500 гостију.

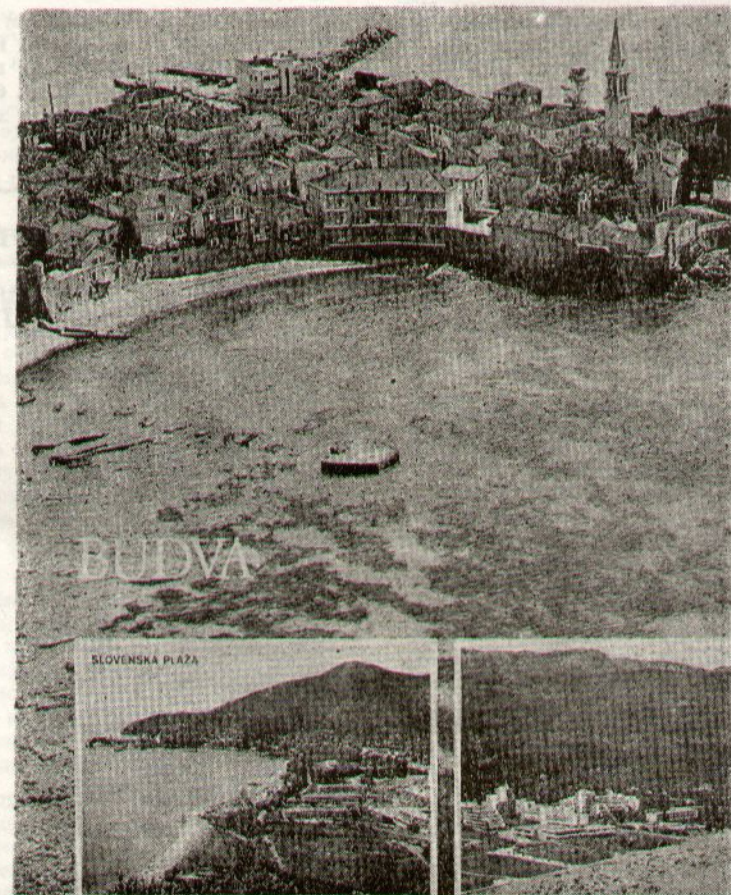
Одмаралиште је почело да ради већ 1. октобра 1979. и закључно до 30. септембра 1980. године организовало је смјештај у домаћој радиности, а исхрану у свом ресторану за грађевинску оперативу из Србије која је радила на обнови и изградњи Будве. У зимском периоду радило се под веома тешким условима, без гријања и основних услова за рад, посебно што је само привремено извршена санација ресторана и кухињског блока одмаралишта.

Резултати остварени од 1. јануара до 30. септембра 1980. године заиста су изванредни, захваљујући великом залагању радних људи који су, у условима стабилизације и штедње, успјели да остваре један од најбољих резултата од свог постојања. Одмаралиште је, организујући смјештај и исхрану радника у периоду јануар — септембар

1980. године, успјело да оствари 123.000 ноћења и 73.000 пансион дана по просјечној цијени смјештаја и исхране од 215.000 динара.

Ево резултата пословања за период јануар — септембар 1980. године.

Укупан приход	20.905.000 динара
Трошкови пословања	11.922.000 динара
Остварени доходак	8.983.000 динара
Укупне обавезе	1.205.000 динара
Чист доходак	7.778.000 динара
Бруто лични доходи	3.202.000 динара
Остатак дохотка	4.576.000 динара

Будва у перспективу „Монтенегротуриста“ Црна Гора

ШТА ЋЕ ДОНИЈЕТИ ОВОГОДИШЊА ТУРИСТИЧКА СЕЗОНА?

„АС“ У ПЕРАЗИЊА ДОЛУ ОТВОРИЋЕ СВОЈЕ КАПИЈЕ

Прошлогодишња изузетно добра посјета туриста Црногорском приморју није била случајна. Она је, прије свега, била резултат солидних припрема туристичке привреде, која се, само за једну годину, опоравила од послије катастрофалног земљотреса. На туристички промет утицале су и друге околности: сигурност и безбједност у нашој земљи, затим повољне цијене на почетку лјетне сезоне, када је дошло до девалвације динара.

У Црној Гори је 1980. године регистровано преко седам милиона ноћивања, а то је 88% промета оствареног рекордне 1978. године. За главну сезону било је оспособљено 104.000 кревета у свим врстама смјештаја. Само у приватним становама било је

припремљено 30.000 постеља више него 1979. године. Девијни прилив износи преко 50 милиона долара. Могло се и више постићи.

У новембру 1980. године почеле су обимне припреме за идућу сезону, готово четири мјесеца прије него ранијих година. Образовани су посебни одбори у мјесним заједницама и основним организацијама удруженог рада, како би се на вријеме посвршавали многи послови, покренуле не само туристичке и угоститељске, него и све друге организације које дјелују у туризму.

Више него ранијих година мора се испољити пуна дјелатност многих грађана, највише оних који у туризму остварују стални или допун

ски доходак. Њихово ангажовање у припремама за сезону, посебно на уређивању мјеста и одржавању чистоће, требало би да дође до изражаја у склопу мјесних заједница и туристичких друштава. У припремама за сезону треба рачунати и на школске и омладинске организације. Искуство прошлогодишње сезоне треба да послужи као путоказ за отклањање грешака — да у припремама учествује што више појединца, радних људи и грађана, као и разне општинске службе.

Према подацима туристичких агенција, посјета туриста из већине земаља, из којих нам долазе најбројнији гости, као на примјер из Савезне Републике Њемачке, биће идуће године већа. Ма-

да је за ближе оцјене рано, оптимизам постоји, иако ће конкуренција других туристичких земаља бити жешћа, а још изразитије акције које се у западноевропским земаљама воде под паролом „Одмарајте се код куће“. Стога се за масовну туристичку посјету треба добро припремити.

Како се очекује, туризам у Црној Гори биће ове године богатији за преко 3.000 кревета. Гости ће, између осталих, први пут примити хотел „АС“ у Перезиња Доли. То ће допринијети да се о-богати туристичка понуда нашој општини и, упоредо с тим, да се повећају приходи од туризма.

Владо Гојинић

Наде у нови ферибот

Наши туристички стручњаци нису уопште у дилеми када се постави питање: ко је најбољи инострани гост? Кажу углас — Италијан. То су показале разне анкете у нашој комуни, а и другдје дуж наше обале. Ипак, поставља се питање: зашто је мало Италијана дуж будванске ривијере и због чега они не користе зимске викенде на нашој обали?

— Италијан је изузетан гост: када наиђе на добру услугу и, наравно, на квалитетна јела и пића, кући се враћа без пребијене паре. Ипак, он се најрадије одмара у својој земљи, упркос томе што се о њега отимају туристички сусједи. Но, истина је да ни туристичка пропаганда у Италији није најбоља, па зато у нашим објектима нема онолико Италијана колико бисмо жељели — кажу у „Монтенегротуристу“ гдје се проучава домаће и инострано туристичко тржиште.

Но, постоји и други разлог за слабију посјету Италијана: саобраћајне везе. Ферибот „Свети Стефан“, који саобраћа на линији Бар-Бари, постао је неудобан, тијесан и уз то предуго путује.

Од овог лета ситуација ће бити другачија. Почев од 13. јула на овој поморској прузи запловиће нови ферибот „Његош“. Моћи ће одједном да повезе 1500 путника и око 400 возила и биће најмодернији објекат те врсте на Јадрану. „Свети Стефан“ ће дуже паузе Црногорско приморје добија редовну бродску линију.

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР ИЗМЕЂУ ПОТРЕБА И МОГУЋНОСТИ

Програмска дјелатност Културног центра одвијала се преко куповног програма и фестивала Дани музике и Игре југа. Једини простор за извођење програма су и ове године били сала Основне школе и тераса хотела. Иако је постојање и оваквих услова велика срећа за наш град, јер нека околна мјеста немају ни то, недостатак сале „Зета-филма“ и изложбеног простора галерија одразио се на посјету и на стварање дохотка.

ГОСТ ИЗ ПОЉСКЕ

И ове године настављена је међународна разmjена ликовних умјетника, па ће гост Интернационалних сусрета у Будви бити пољски сликар Мјечеслав Херман. Он ће боравити у нашем граду три недеље, за које вријеме ће као гост Културног центра обилати све знаменитости и љепоте нашег краја, одмарати се и сликати. Дјело које настане за вријеме његовог боравка у Будви припаће Фонду Модерне галерије. Гост из Пољске, поред Будве, посјетиће Котор, Цетиње, Дубровник и Вар.

Б. Ј.

Културни центар је — и поред ових и проблема материјалне природе — организовао око 40 програма. Највише публике привукла је „Мала Пула“, реприза тек завршеног пулског фестивала. На другом мјесту по броју посјетилаца били су драмски програми. Будванска публика се определила за монодраме у извођењу познатих глумаца и за провјерене и афирмисане позоришне представе. Овдје се не може говорити о некој масовној посјети, али је чињеница да по зоришна умјетност има у Будви стотинак вјерних глалаца, што оправдава организовање оваквих програма. Концерти забавне музике привуку онолико публике колико је популаран пјевач који наступа. Тако је концерт Терезе Кесовије био врло посјећен, иако је био организован усред љета и у затвореном простору. Концерти класичне музике још увијек анимирају мали број посјетилаца.

У току прошле године изведени су сљедећи програми из куповног блока: „Драги

мој лажљивче“, вече Жике Стојановића у Будви и Петровцу, концерт Дубровачких трубадура, „Аутобиографија“ у извођењу Позоришта на точковима, концерт Гертруде Мунитић — два извођења у Будви и једно у Петровцу, концерт ансамбла „Бердан“, такође, у Будви и Петровцу, концерт ансамбла „Леб и сол“ у Бечини и свечани програм у част новембарских празника „Има једна земља“, у извођењу Театра докумената из Сплита.

На фестивалу Дани музике изведено је 12 концерата — осам у Будви, три на Светом Стефану и један у Петровцу. Проблем организовања овог фестивала представља помањкање одговарајућих простора и недостатак публике. Врхунски југословенски умјетници, обично до битници награда на нашим и иностраним конкурсима, наступају пред празном салом. Овај проблем је Културни центар покушао да ријешу у сарадњи с хотелима на будванској ривијери, али чини се да није било интереса да се госту пружи више од уобичајеног, па су позиви за концерте и каталози остали на рецепцијама — није су стизали до оних којима су били намијењени.

Игре југа трајале су од јула до октобра, а биле су састављене од драмских програма, музичких вечери, ли-

ковних изложби и филмског блока. Већина програма, које је Будва преузела, изведено је у љетном периоду, када је у нашој општини највише гостију. Тако смо видјели монодраме „Иво Лола Рибар“ (двје представе), „Теби моја Долорес“, концерт Ибрице Јусића и руског ансамбла Вељеве, те Гусларско вече.

На три изложбе, организоване у оквиру Игара југа, представиле су нам се три умјетнице, двије с таписеријама и једна с минијатурним акварелима.

Шест филмова из филмског блока донијело је највећи финансијски ефекат, што показује да филм има своју публику и да би приказивање филмова био врло уносан посао, који би могао финансирати и друге дјелатности у оквиру Културног центра.

У организацији Модерне галерије на Светом Стефану је била отворена изложба слика „Поклон галерије Хлебна“. Изложба је добро примљена од стране публике, на рочишту од иностраних туриста, јер наше наивно сликарство ужива велики углед у свијету.

Иако је располагао с ограниченим средствима за програмску дјелатност, број изведених програма говори да их је Културни центар правилно искористио.

Б. Лијешевих

Активност Центра за марксистичко образовање

Ових дана полазници Политичке школе СК и Омладинске политичке школе при Центру за марксистичко образовање имали су прилику да слушају неколико предавања која су им држали предавачи из Титограда. Др Зоран Лакић, помоћник Републичког секретара за образовање, науку и културу, одржао је предавања Историјски развој КПЈ — СКЈ и Аутиентичност југословенске социјалистичке револуције.

Полазницима Омладинске политичке школе и члановима Председништва Општинске конференције Савеза социјалистичке омладине, као и председницима основних организација Савеза омладине говорио је Шћепан Вуковић, главни и одговорни уредник „Омладинског покре-

та“ на тему Начин организовања и метод рада Савеза социјалистичке омладине Југославије.

НОВОГОДИШЊИ МАСКЕНБАЛ

Ученици Средњошколског центра су, уочи Нове године, на себи својствен начин, спонтано и раздрагано обиљежили растанак са 1980. годином.

Ентузијазам ученика старијих разреда и младих професора проширио се на све ђаке, који су с двадесетак веома успјелих маски, шаљивом лутријом, избором најбољег плесачког пара и малим пригодним програмом, можда као никада до тада показали да наша омладина зна да се забавља и радује.

Све су маске биле толико добре и оригиналне да је било тешко изабрати најбољу, па је жири одлучио да се све маске награде путовањем, које се, иначе, организује за најбоље одјељење у школи.

Приредба која је завршена играчком показала је да омладини треба пружити прилику и услове за забаву, културни живот и самопотврђивање.

Б. П.

Савјет родитеља разматрао успјех ученика

Савјет родитеља Школског центра, на својој другој сједници у овој школској години, анализирао је успјех, владање и изостанке ученика у првом периоду рада. На дневном реду били су још рад Наставничког вијећа и ученичко самоуправљање. На сједници су донијети сљедећи закључци:

— Потребно је остварити још бољу сарадњу родитеља сваког појединог ученика са школом. Родитељи ученика са изразито славим успјехом мало или готово никако не контактирају с наставницима и не контролишу рад своје дјеце.

— Ученици перадо посјећују организовану допунску наставу из оних предмета гдје има велики број недовољних оцјена. Треба упознати и упозорити родитеље на ту чињеницу, јер школа је предузела мјере да се ученицима помогне у савлађивању градива.

— Ученици доста изостају из школе, што, такође, негативно утиче на њихов успјех. Иако је систем правдања изостанака поопштен, и даље се изостанци веома лако правдају регуларним лекарским оправдањима.

— Ученици, путници у правцу Петровца, још увијек имају проблема с превозом који обавља „Аутобока“, па док се он не ријешу ученицима треба обезбиједити могућност разоноде и релаксирања док 45 минута чекају аутобус након наставе.

— Савјет родитеља похвалио је рад Наставничког вијећа, а нарочито се повољно изразио о ученичком самоуправљању. Извјештај о раду Заједнице ученика поднио је родитељима њен председник Драган Марковић, ученик четвртог разреда.

— Како се с изградњом новог Школског центра касније и неизвјесно је када ће бити готов, Савјет родитеља предлаже да се ученицима средње школе створе услови за рад у згради Основне школе, тј. да обије школе равноправно користе објекат, за шта се морају заложити све структуре у школама и општини.

Бојана Паповић

ГОСТ РЕДАКЦИЈЕ: ЉУБИША ЈОВАНОВИЋ

Инспирација у својој земљи

Љубиша Јовановић

ЉУБИША ЈОВАНОВИЋ, академски сликар већ годинама живи пола године у Будви, а онда у родном Ариљу. Док је студирао сликарство у Прагу, мало је залазио у родни крај: или је крстарио Европом да би утолио своју радозналост или је у главном граду Чехословачке припремао испите. Од прије двије године, када је дипломирао, зна само за Будву и Ариље.

— Зашто само море и Ариље?

— Као студент почео сам да долазим у Будву и ту на „будванском Монмартру“ учио занат. Заволио сам овај крај и његове људе — једноставно, не бих могао да по неколико мјесеци не будем ту. У Будви доста сликам, одморим се и прикупим снагу за рад у току зиме. У Ариљу радим без предаха и

чини ми се да то није лоше. Обишао сам Европу и дошао до закључка да по инспирацију не треба ни ван своје земље. А ни по образовање. Све се то у изобиљу нуди овдје. Зато у Будви и Ариљу настављам своја ликовна трагања.

Живиш искључиво од сликања — да ли се тако може?

— Тешко је. Радим тако већ десетак година: оно што продам припада мени. А од тога треба издржавати породицу, купувати доста скуп материјал за рад, плаћати социјално осигурање. Могу слободно рећи да смо ми сликари препуштени себи и једино, изгледа, наша умјетност занима нас саме. У почетку, када сам се вратио у свој родни крај, изгледало је да сам добродошао. Било је обећања и обећања. Међутим, испоставило се да сам добродошао само када је требало попуњити неку кадровску рупу у школи, па када се тај посао заврши опет сам са собом.

— Планиви?

— Све је везано за Будву и село Вране код Ариља, гдје сам у једној старој кући уредио атеље. Урадио сам неколико скица за већа платна. Остајем вјеран надреализму, а тема је свијет који је толико сложен, мутан, понекад, чини се, и ништаван. Током зиме и прољећа ћу дио тога реализовати, а онда ћу у Будви тражити нове инспирације.

С. Грегорић

Гдје поставити Галерију солидарности

Бројна умјетничка дјела, поклоњена нашој Републици после разорног земљотреса као израз солидарности с пострадалима подручјем још увијек чекају да буду изложене у неком од градова Црне Горе. Четири комуне — Будва, Котор, Бар и Титоград — изразиле су спремност да буду домаћини. Потом је Одбор за израду концепције Галерије солидарности сачинио предлог према коме је требало да се ликовна галерија отво-

ри у Котору, а галерија примијењене умјетности у Бару.

Међутим, још увијек је све под знаком питања. Делегати Самоуправне интересне заједнице културе Црне Горе разматрали су на сједници средином јануара ове предлоге и нијесу се с њима сагласили. Остаје, дакле, да се још једном исправља о томе гдје ће вриједна дјела бити изложена.

С. Г.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

ВЕЛИКАНИ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

СЛИКАР ГРАЂАНСКОГ ДРУШТВА

Један од најзначајнијих њемачких књижевника, плодан писац романа, новела, студија и чланака, **Томас Ман** (1875—1955) родио се у трговачкој породици у Ли-

власт емигрирао је прво у Швајцарску, а затим у Сједињене Америчке Државе. Политички је припадао умјереној левници и водио огорчену борбу против нацизма, а

ТОМАС МАН

Нека су проклети

(Одломак из романа „Доктор Фаустус“)

Трансатлантски генерал наређује да становништво Вајмара продефилије поред крематоријума тамошњег концентрационог логора и проглашава — треба ли рећи неправедно? — проглашава те грађане, који су привидно часно обављали своје послове и настојали да ништа не знају, мада им је отуд вјетар дувао у носење смрад спаљеног људског меса — проглашава их сукривцима свих сада разголићених грозота и присиљава их да не скидају своје очи с њих. Нека гледају — и ја гледам с њима, а допуштам да ме гурају њихови туши или уздрхтали редови. Мучионица дебелих зидова, у што је нечасна владавина, која се од почетка посветила ништавилу, претворила Њемачку, проваљена је, и наша срамота откривена је пред очима свијета, пред очима страних комисија, којима свуда показују ове невјероватне слике, а они саопштавају код куће: оно што су видјели превазилази по гнусоби све што људска машта може замислити.

Кажем: наша срамота.

Јер, је ли то чиста хипохондрија када човек, каже сам себи да је ово срамно разголићавање погодило и у дубоко подозрење стрмоглавило њемство, па и њемачки дух, њемачку мисију, њемачку ријеч? Зар је то бољенива скрушеност ако се постави питање: како ће се убудуће „Њемачка“ у било којем свом облику усудити да уопште преговара о људским стварима? Можемо то назвати мрачним могућностима људске природе које овдје избијају на свијетло — ипак су Њемци, десет хиљада њих, стотину хиљада, починили оно од чега се згражава човјечанство, и све што је икада живјело њемачки стоји ту као гроза и примјер зла.

Како ће се осјећати човек ако припада народу чија је историја носила у себи овај страховити неуспјех, народу, који је изгубио вјеру у самога себе, који је душевни погорелац и који отворено пада у очај ако мора да влада сам собом, па држи да је још најбоље рјешење да постане колонија страних сила; народу који ће морати да живи изолован, сам са собом, као Јевреји у гету, јер му мржња која се свуда наоколо расипала против њега неће дозволити да прекорачи своје — границе — народу који не смије да се покаже.

Нека су проклети, проклети заводници који су научили злу људски сој, од искони честит, само што се сувише поводио за другима, сувише волио да живи по теорији! Како проклетство годи, како би годило кад би се извило из сасвим слободних груди! Али, патриотизам који би одважно хтио да тврди да је крвава држава, чију уздрхталу агонију сада доживљавамо; која је, да се изразим лутеровски, „примила на свој врат“ бескрајне злочине; за вријеме чијег је бучног проглашења, за чијих је наговјештавања која су одбацивала људска права, занос превелике среће усхићавао гомилу и под чијим је шареним барјацима, корачала омладина, сјајних очију, блистава, поносна и чисте вјере — патриотизам који би тврдио да је ова држава била потпуно страна, наметнута природи нашег народа, да у њој није имала корјена — такав патриотизам учинио би ми се прије великодушан него ли свјестан.

Зар ова владавина, према ријечима и дјелима, није била тек искривљено, вулгаризовано, нагрђено остварење једног расположења и расуђивања о свијету? Питам то — а зар питам сувише? Ах, више је него само питање то што се овај поражени народ, помућена погледа, налази сада пред ништавилом, управо зато што му је последње и крајње настојање да пронађе властиту политичку форму пропало у овако грозном неуспјеху.

беку. Пошто је завршио средњу школу, запослио се у једном минхенском осигуравајућем друштву. Као сарадник познатог критичко-сатиричног часописа „Simpli-cius“ слушао је предавање на високим школама у Минхену. По доласку нациста на

за споразум са Совјетским Савезом. За вријеме рата издавао је швајцарски часопис „Мјера и приједност“, а јављао се и преко америчког радија својим порукама њемачком народу.

Томас Ман је врло близак Гетеу у коме је видио симбол

Томас Ман

највишег јединства хуманости и културе. У својим књижевним дјелима често је развијао један од вјечитих проблема — проблем хуманог. Сликао је противрјечности које раздиру грађанско друштво и тежио да преовлада болни раскорак и сукоб грађана и умјетника. Као и његов идеал — Гете, тежио је да прожме своје дјело хуманости и прогресивним тежњама свога доба.

У својим дјелима удружио је хладни рационализам с најнежнијом сензибилношћу, а вјечна тема му је била проблем хуманог, човјек у својој борби између живота и духа, дух као сила која разара и сублимира живот.

Најзначајнија Манова дјела су романи: „Буденброкови“, „Чаробни бријег“, „Јосиф и његова браћа“, „Лота у Вајмару“, „Доктор Фаустус“, појаве: „Тристан“, „Смрт у Венецији“ и „Тонио Крегер“. Та дјела донијела су му све тску славу и поред многих признања за књижевно стваралаштво, Нобелову награду 1929. и Гетеову награду 1949. године.

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

Устанак мира — најкрвавији рат

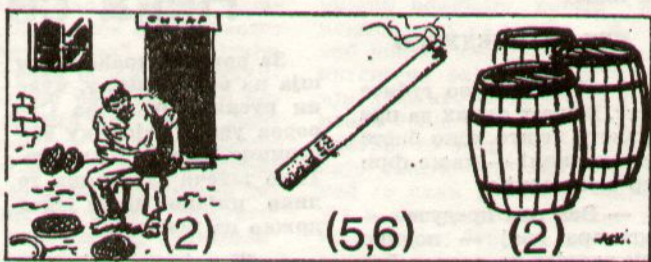
Такозвани устанак мира био је најкрвавији рат у историји. У њему су присталице династије Минг водили борбу против владајуће династије Манџу, и то од 1583. до 1664. године. На челу устаника налазио се душевно поремећени Хунг Хсиу Чуан (отровао се 1864), који је за себе вјеровао да је млади брат Исуса Христа. Његова војска се звала Тиен Куо (Небеско царство Великог мира).

Према процјенама кинеских историчара, у устанку мира погинуло је око 20—30 милиона лица. Само у поклоњу који су владине трупе из

вршиле послје освајања Накинга од 19. до 21. јула 1861. године убијено је око 100.000 људи.

ПАТУЉАСТА ЛАСИЦА

Најмањи месождер је такзована патуљаста ласица која живи у сјеверном поларном подручју. Постоје четири врсте ове ласице од којих најмања живи у Сибиру. Ње на просјечна дужина износи 177 до 207 милиметара, а тежина јој се креће између 35 и 70 грама.

Ако нисте погодили, ево рјешења: С(и)тар + и цига(ре) та + ре б(у) рад + у = Стари цига таре браду

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

КАД САМ БИЛА МАЛА

У овом броју објављујемо неколико школских задатака ученика III разреда Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“. Теме су, поред оне истакнуте у наслову, „Мој разред“, „Вјетар шаљивчина“, „Доживљај на распусту“, „Моја мајка“, „Школа и прива-ци“, „Оловка“ и „Моја грешка“.

Ја сам хтјела да ми мама купи чизме. Она је рекла да су много скупе и да нема пара. Па сам је молила и љубила само да ми купи чизме. Рекла је да ће ми их купити у Титограду. Ја сам почела да плачем. Мама ми је објаснила да немамо пара до краја мјесеца. Ја сам то схватила и нисам више плакала.

Сандра Вукчевић

Када сам била мала, никоме ништа нисам дала. Кад сам била мала ништа нисам знала. Кад сам била мала у золошком врту,

видјела сам лава, а мислила сам да је медведица мала.

Кад сам била мала, ништа нисам вјеровала.

Кад сам била мала, мајка ме миловала.

Кад сам била мала, мислила сам да је и звијезда мала.

Кад сам била мала мислила сам да је и звончић лала.

Симона Љубиша

МОЈ РАЗРЕД

Када сам дошла у школу, упознала сам се с друговима и другарицама.

Сви су ме прихватили и олакшали ми прве дане у новој средини.

Одушевила сам се у новој школи, јер је пуна лијепих слика, има и библиотеку, физкултурну салу и кабинет. Другови и другарице су веома добри и ме ни се чини да се одавно познајемо.

Лидија Сјеклоћа

ВЈЕТАР ШАЉИВЧИНА

Једног дана вјетар је хтио да се нашали с неким чичом.

Тај чича је имао кишобран.

Вјетар му је понио кишобран, и он је полетио према мени. Када је кишобран прошао поред мене, ја сам покушао да га ухватим. Тада се он закичио за једну грину, а ја сам га скинуо с гране и дао га чичи.

Марко Пламенац

ОЛОВКА

Оловнице мила, напиши ми слово „А“ — ти си оловка као из сна.

Заострићу те, оловко, па ћу лијепо да пишем и трудићу се да много не бришем.

Марица Кузнецов

АРИТМЕТИЧКИ ЛАВИРИНТ

Аритметички лавиринти имају облик концентричних кругова са отворима („вратима“). На свим отворима уписан је по један број. Да би се стигло у центар, треба сабрати бројеве у свим отворима кроз које се прође, и за збир добити управо онај број који је уписан у центру.

Ево једног таквог лавиринта. Свуда су „врата“, многа „врата“. Доћи у центар није тако лако, јер на сваком „вратима“ стоји као стражар, неки број. Прошавши кроз седам врата, мораш сакупити збир 500. Ко брже прође овај пут, он је побједник. У овој игри може учествовати више учесника.

ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕЋИВАЊЕ

ХИГИЈЕНА УСТА И ЗУБА

Хигијена уста и зуба обухвата средства и мјере којима се настоји да се уста и зуби одрже у добром здравственом стању, а нарочито да се заштити од квара и обољења десни. Улога четкице за зубе је да острани са зуба и десни наслага страних материја, бактерије (оногоући њихово размножавање) и да врши масажу десни. Осим зуба и десни, четкицом се чисти и језик. Често се поставља питање да ли је боља четкица с природним влакнима, односно од козје длаке или свињске чекиње, или од синтетичких влакана. Чињенице говоре у прилог вјештачких влакана. Природна влакна су различите дебљине, узимају у себе и до 30% воде, те превише омекшају. Зато треба употребљавати четкице с влакнима од најлона. Једном четкицом не смије се користити више особа. Зубе треба чистити после устајања, сваког узимања хране, а нарочито пред спавање. Из искуства је познато да највећи број људи пере зубе једанпут дневно, па бих савјетовао да то не буде ујутру већ увече. Четкање зуба треба вршити у правцу ницања зуба, прелазећи преко десни на зубе, којом приликом се, истовремено, врши масаж десни и чешћење зуба.

Четкање зуба треба да почне од времена када се појаве сви млијечни зуби и траје све док у устима постоји и последњи зуб. За пасте је најважније да су пријатног укуса, мада пасте са флуором имају извесну предност. После употребе, четкицу треба добро опрати, посолити и оставити да се суши на мјесто заклоњено од прашине.

Др Милош МАРКОВИЋ

Првенство Европе у стрелаштву

Као што је наш лист већ писао, на конференцији Европске стрелачке конфедерације у фебруару 1979. године Будва је условно кандидована као домаћин европског првенства у стрелаштву за 1981. годину. На наредној сједници у Лавову, Стрелачки савез Југославије кандидовао је Будву. И почеле су припреме. Прво је одређена локација стрелишта, а потом је урађен пројекат. Спроведена је и лиценцијација која је дала извођача радова.

— Међутим, и поред најбоље воље и жеље да будемо домаћини овој великој спорској приредби, нисмо били у могућности да обезбидимо средства за цијелу организацију — кажу у Скупштини општине. — Има послова који су важнији за ста новништво ове комуне па смо одлучили да пронађемо другу комуно из наше републике која ће бити у стању да за кратко вријеме припреми све за ову велику приредбу. Свјесни смо што би првенство Европе значило за даљу популаризацију туризма у нашој комуни, али кад нисмо могли обезбидити средства сматрали смо да је боље на вријеме одустати.

Наш град је, као што је познато, остао у земљотресу без и једног хотела па је и то био разлог да се потражи нови кандидат за организатора.

Момчило Цемовић, председник Организационог комитета овог првенства (покровитељ је Савезно извршно вијеће), веома се ангажовао како првенство не би дошло у питање. Обавио је разговоре с одговорним лицима у општини Титиград и донесена је одлука да се ту одржи европско првенство у стрелаштву. Пројекат стрелишта из Будве је прилагођен, а стрелици ће се надметати (њих око 600 из 25 земаља Европе) на локацији под Љубовићем. Радови ће почети већ овог мјесеца и рачуна се да ће бити утрошено око 40 милиона динара. Средства за ову спортску мани-

фестацију, која је од посебног значаја и када је у питању општенародна одбрана у нашој земљи, обезбидили су Скупштина општине Титиград, Штаб територијалне одбране, самоуправне интересне заједнице за физичку културу општине и републике и још неке организације. Стријелци (малокалибарско оружје) ће се наћи у Титиграду од 14. до 23. септембра и надметаће се у 14 дисциплина.

С. Греговић

ИЗ НАШЕ ПРОШЛОСТИ

ВЕЗЕ ПЕТАР I СА ПРИМОРЦИМА

Послије убиства Шћепана Малог, 1774. године, скадарски везир Мехмед Бушатлија напао је Куче. Те године Русија је у Кучук Кајнарџију склопила мир с Турцима, не обазирјући се на тешко стање у Црној Гори.

У врло критичној ситуацији, Црна Гора је тражила помоћ од хришћанских сила од којих је највише била заинтересована Аустрија. Тако почиње борба између аустрофила, суверенадуром Јованом Радоњићем на челу, и руских присталица, окупљених око Петра I.

Фон Паулић: „Црногорци су анархисти!“

Црногорци су упутили делегацију од четири члана руској царици Катарици да би она пружио помоћ Црној Гори у току наредних борби против непријатеља. Предвођени од Радоњића, делегати се у Бечу савјетују с аустријским политичарима у очигледној намери да се Црна Гора стави под заштиту Аустрије, јер се „Русија оглушила према Црној Гори“. Делегати су, најзад, доспјели у Русију, гдје нису постигли никакав успех, па су, разочарани, напустили Петроград.

На иницијативу аустрофила, Беч је бадио око на Црну Гору, увјерен да ће Црногорци као ратнички народ помоћи Аустрији у ратовима против Турака. Од 1779. Црну Гору и Приморје често посјећују Аустријанци, предво-

ђени од конта Николе Марковића, коме се придружио и гроф Петар Вјеладновић из Рисна. По њиховим доставама, из Беча је стигао у Стањевиће аустријски пуковник Паулић коме је повјерен задатак да пошаље исцрпан реферат о стању у Црној Гори. Он је дошао до закључка да су „Црногорци анархисти који немају полицију, ни закона и да међу њима влада потпуна једнакост, тако да се нико не сматра мањим од највећег главара“. Паулић је са својим сарадницима Крмпотићем и Вукасовићем напустио Црну Гору и 1782. отпутовао у Беч да би Кауница упознао с појединостама које су се односиле и на помоћ Црној Гори. Аустријски херцар је, након проучавања реферата, одлучио да се Црногорцима не пружи никаква помоћ, држећи да би они, и у мирном периоду, тражили субвенције.

Захтејао присаједињење Мајина, Побора и Брајина Црној Гори

Послије смрти Арсенија Пламенца (1784), архимандрит Петар Петровић пошао је у Карловце, гдје га је патријарх Мојсије Путник хиротинисао.

Пошто се увјерио да Аустрија равнодушно гледа из горуће проблеме његове земље, млади владика одлази у Русију, гдје доживљава мно го непријатности. Руски амбасадор у Бечу Галицин био је упознао царицу Катарицу да је Петар I, не консултујући се с њим, заузео Црну Гору и Приморје. Протјеран из Русије, Петар I се вратио у Црну Гору. Потукао је у два маха Махмут-пашу Бушатлију, и то 1796. године на

Височици у Вјелопавлићима и 24. септембра исте године на Крусима, гдје је Богдан Вуков из Залаза посјекао Махмут-пашу. Од те побједе Црна Гора се афирмисала пред свијетом, а Владика је од руског цара добио орден Св. Ане, а од аустријског херцара златну бурмутицу.

Послије слома Млетачке Републике 1797. Петар I са Црногорцима и Приморцима заузима Будву, али је убрзо предаје — Наполеон је од Аустрије захтејао да му се уступи сва млетачка баштина.

Владичин противаустријски став тумачи се као одраз његовог искуства с генералима Брадићем и Рукавином. По документима Париског архива може се закључити да Владика предвиђа споразум између Аустрије и Русије. Он једно вријеме ликује у Стањевићима у присуству присталица с Приморја и свог изасланика Николе Давидовића који му је из Русије донио одликовања и писмо од цара. Конструктивност његове политике огледа се у предлогу руском цару да Мајине, Побори, Грбаљ и Брајини уђу у састав црногорске државе. У писму он инсистира да „барем Будва и Паштровићи буду обухваћени црногорским границама“.

Носио се мишљу да уједини Боку и Црну Гору

Настојећи да бар нешто оствари од својих циљева, Владика се бори да обезбиди јурисдикцију православним житељима на Приморју, не марећи за приговоре Аустријанаца поводом овог осјетљивог питања. Дезаувише Брадијеве наредбе у вези манастира Подмаине по којима је требало да га Црногорци и Приморци напусте, јер је Бради намеравао да га претвори у касарну. Против те одлуке устају Приморци. Тако је изгледало да је Владика једини изазивач буне на читавом подручју. Тих дана Рукавина констатује да „Радоњићев углед опада, а Владичин расте“.

Петар I покушава да, у случају окупације Боке од стране Француза, искористи незадовољство народа, како би Боку присајединио Црној Гори. Водио је борбе против француских и аустријских трупа у Боки и Приморју.

Борба против француских гарнизона на Приморју ангажује замашан број бораца. Црногорци су крајем септембра ушли у Будву, затим у Боку под Владичином командом. Освојили су тврђаву Тројицу, затим Вериге, Росе и опколили Херцег-Нови.

Владика се, након ових успеха, носио мишљу да уједини Боку и Црну Гору, Сазива Скупштину Црногораца и Бокеља, која бира Централну комисију од девет Црногораца и толико Бокеља. Са том иницијативом не слаже се католичко свештенство, понаособ опат Брунаци. Упаду аустријских претходница су протстављају се Црногорци и Паштровићи. Око Котора су се три дана водиле борбе против Аустријанаца.

Петар I водио је још три борбе с Турцима: у Пиперима, Љуботињу и Морачи. У овим борбама побједници су дошли до замашног плијена и Морачу присајединили Црну Гору.

Василије Лукић

Кутак за разоноду

СКУПО... СКУПЉЕ

Пацијент се згрануо кад му је лекар рекао цијену.

— Пет хиљада долара за операцију? Па то је страховито скупо!

— Ако тако мислите, обратите се мом колеги Џонсону. Он вам неће узети ни цента.

— Зашто? Зар он оперише бесплатно?

— Не, њему обично плаћају наследици.

ДА НИЈЕ ПИО

— Ех, колико бих новаца имао, само да нисам пио! — уздише пијанац.

— И шта би сада радио с тим новцем? — пита га сабрат у пићу.

— Како шта? Па колико бих тек сада имао пара за пиће!

ВЕЋ ЈЕ ПРЕДУЗЕО

— Али ви брзо губите косу. Морате одмах да предумете нешто како бисте је сачували! — каже фризер муштерији.

— Већ сам предузео — одговара овај — поднио сам захтјев за развод брака.

КАЗАЛИ СУ...

Срећан човјек

ХАЈНЕ: Срећан је онај човјек који умире онако чист како је ушао у живот.

*

ИГО: Природа има мајмуну, црква — ђавола.

*

ДОДЕ: Биографија за жене до тридесет година је хронологија, а после четрдесете митологија.

*

ТЕКЕРИ: Бесмислено је дијелити људе на добре и зле. Они су или занимљиви или досадни.

*

ШТАЈНБЕК: Педесет свједока ствара 50 истина.

АНЕГДОТЕ

Нека се не брине

За вријеме краћег затишја на бојном пољу, чувени руски војсковођа Суворов уђе у појничку берберницу да се подмишља. Тамо затече берберина толико пијаног да се једва држао на ногама.

— Шта је по... Шта је по вољи ваше бла... бла-

городје? поче да заплиће брица.

— Нећеш, ваљда, ти да ме пишаш? — упита га Суворов.

— Ништа ви не брините... само ми покажите гдје вам је глава.